

ABSTRAKT

Disertační práce se zabývá problematikou kvality školy, resp. systémy řízení kvality, které využívají střední odborné školy v České republice. Využívání těchto zákaznický orientovaných systémů řízení kvality je v zahraničí běžné, v některých zemích (např. v Německu, Španělsku) v jistých souvislostech i povinné. Podle dostupných informací v České republice tyto systémy příliš využívané nejsou, jejich využití v resortu školství není evidováno.

Cílem práce bylo vyhodnotit a porovnat dopad předpokládaně nejčastěji využívaných systémů (sebehodnotícího rámce CAF, EFQM a norem ISO:9001) na spokojenost žáků a jejich postojů ke škole. Byla provedena experimentální, průzkumná a ex-post-faktografická studie, pro kterou byl použit standardizovaný dotazník vytvořený Institutem pro pedagogiku a vzdělávání dospělých při Leibniz Universität Hannover, který je od roku 2011 využíván pro zjišťování spokojenosti žáků a kvality středních odborných škol v Dolním Sasku.

Prostřednictvím faktorové analýzy byl dotazník rozdělen do tří hlavních a pěti dílčích indexů. Dotazník byl odpilotován na vzorku 741 respondentů v pražské střední odborné škole. Samotný sběr dat byl prováděn na 21 středních odborných školách různých velikostí a zřizovatelů, s výjimkou jednoho kraje ve všech krajích České republiky. Shromážděno bylo 7 179 dotazníků, do šetření bylo zařazeno 6 454 dotazníků od žáků a 21 od ředitelů. Hlavní výzkumnou skupinu tvořilo pět škol, šestnáct škol tvořilo kontrolní skupinu. Jakmile byly údaje zkompileovány, byly prostřednictvím metod popisné statistiky provedeny základní výpočty průměrných hodnot, relativních četností a vzájemných vztahů odpovědí v jednotlivých faktorech. Prostřednictvím diferenciální analýzy (nezávislý vzorek t-test, ANOVA s hladinou významnosti 0,01) bylo zjišťováno, zda ve školách, které využívají systémy řízení kvality jsou žáci spokojenější než ve školách, které tyto systémy nevyužívají.

V průběhu šetření byly ověřovány dvě hlavní a tři dílčí hypotézy zjišťující celkový dopad systémů řízení kvality na spokojenost žáků s jejich školou, s kvalitou výuky, vyučujícími a technickým vybavením. Všechny hypotézy byly šetřením přijaty a můžeme je pokládat za platné. Prostřednictvím výše uvedených výpočtů v jednotlivých indexech se ukázalo, že žáci škol, které využívají některý ze systémů řízení kvality, hodnotili svoji školu lépe než žáci, kde systém řízení kvality nebyl zaveden.